

Геннадій Стрельський
Володимир Абаїмов

ПЕРША СВІТОВА ВІЙНА І СЛОВ'ЯНСЬКІ НАРОДИ

14 — 15 ТРАВНЯ 1998 р. У Національному педагогічному університеті ім. М. Драгоманова відбулася організована кафедрою історії слов'янських народів міжнародна наукова конференція “Перша світова війна і слов'янські народи”, присвячена 80-річчю від закінчення однієї з найбільш жорстоких і трагічних протиборств в історії людства, у яку було втягнуто народи 38 держав з населенням понад 1,5 млрд. (87%) людності усього тогочасного світу.

Конференцію відкрив ректор НПУ ім. Драгоманова, академік АПН України М.І.Шкіль, який після вступного слова оголосив привітання учасникам від віце-прем'єра Кабінету міністрів України, академіка НАН України В.А. Смоля і Міністра освіти України, академіка НАН України М.З. Згуровського. З щирими привітаннями і змістовними повідомленнями до учасників і гостей конференції звернулися Надзвичайні і Повноважні послы в Україні — Республіки Хорватії, Республіки Македонії, відповідальні працівники Посольств Республіки Польщі, Чеської Республіки, Словацької Республіки, Російської Федерації.

У роботі конференції взяли участь близько 60 вчених академічних установ і викладачів вузів України, Польщі, Болгарії. Серед них — професори й доценти Національного педагогічного університету ім. М. Драгоманова, Національного університету ім. Т. Шевченка, Львівського державного університету ім. І. Франка, Чернівецького державного університету ім. Ю. Федьковича, викладачі педвузів Вінниці, Чернігова, Сум, Тернополя, Переяслава-Хмельницького, вчені Інституту історії України, Інституту політичних і етнонаціональних досліджень, Інституту

Української археографії та джерелознавства ім. М. Грушевського НАН України, історики Щецинського університету і Вроцлавського інституту історії з Польщі, Болгарської Академії Наук, спеціалісти з інших наукових і навчальних установ, громадських організацій.

На конференції відзначалось, що за 80 років, які минули після закінчення Першої світової

Мобілізація. Перед відправкою на фронт
(Праворуч — Леонард Яворський).

війни, у країнах-учасницях цієї всесвітньої драми створено і видано тисячі науково істори-

Мобілізація. Молебен.

чних праць, документальних збірників, мемуарів про хід військових дій 1914-1918 рр. на різних фронтах, про економіку, політику, дипломатію різних держав під час війни, про окремі її соціально-економічні й політичні наслідки.

Підкреслювалось, що радянські історики й науковці країн з "соціалістичної співдружності" основні зусилля зосереджували на висвітленні певних аспектів революційного робітничого руху під час війни, стверджуючи, що най-

Російські війська в Галичині.

важливішим політичним наслідком останньої була перемога соціалістичної революції в Росії і розкол світу на дві системи. При цьому нерідко залишалися поза увагою або подавалися у спрощеному, спотвореному догмами сталінсько-брежневської ідеології саме ті питання, які є основним предметом даної конференції: *наслідки війни для долі поневолених*

диційними.

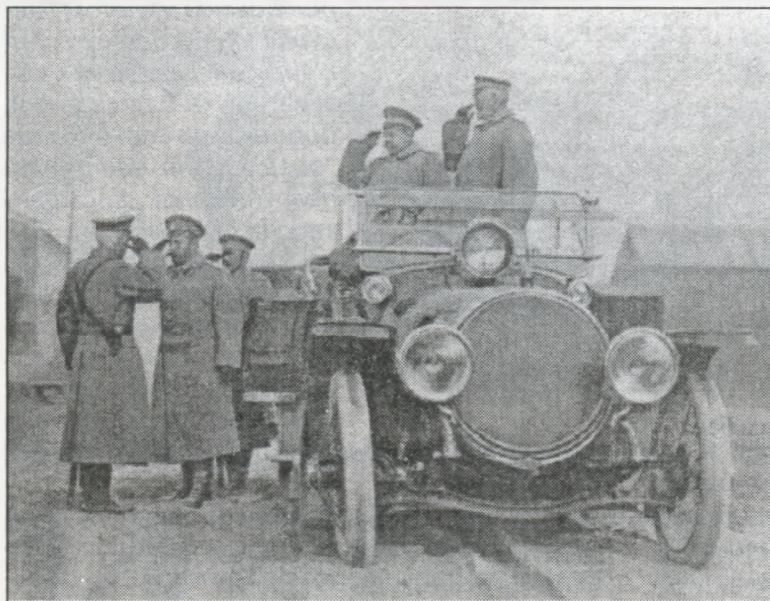
Заслухані і обговорені на конференції доповіді і повідомлення присвячені таким проблемам, як причини розв'язання Першої світової війни, національно-визвольна боротьба слов'янських народів, їх культурні і наукові взаємозв'язки, вплив війни на економічне і політичне становище та психологічний стан народів Європи, зусилля дипломатів воюючих країн, спрямовані на пошуки миру і формування

післявоєнних міждержавних стосунків тощо. Безпосередньо із змістом доповідей і повідомлень зацікавлені читачі можуть ознайомитись, скориставшись виданим напередодні збірником матеріалів.¹

Як складова конференції, 15 травня 1998р. відбувся передбачений її програмою науково-методичний семінар в середній школі №216 Мінського р-ну м. Києва. Учасниками конференції було висвітлено методичні аспекти вивчення Першої світової війни у шкільному і вузівському курсах історії, відбувся обмін досвідом викладання проблеми у навчальних закладах України,

Польщі, Болгарії. Учні старших класів і учителі школи отримали від вчених, методистів ґрунтовні відповіді на чимало важких і дискусійних питань історії слов'янських народів.

¹Перша світова війна і слов'янські народи. Матеріали міжнародної наукової конференції (14-15 травня 1998р.).— К., 1998 — 251 с.

Імператор Микола II приймає рапорт генерал-губернатора Галичини Бобринського на околиці Львова.

На заключному пленарному засіданні учасники конференції підвели підсумки роботи і ухвалили:

1. Продовжити розробку й висвітлення питань, присвячених історії Першої світової війни та її наслідкам. Звернути більшу увагу на дослідження соціально-психологічних і моральних факторів впливу Першої світової війни на суспільство, виявлення ролі окремої особистості, "маленької людини" у горнілі війни, з'ясування долі військовополонених тощо.

2. Доручити оргкомітету і зарубіжним учасникам конференції ознайомити громадськість України та ін. слов'янських країн з результатами роботи через засоби масової інформації.

3. Вважати доцільним широке використання наукових результатів і матеріалів конференції у навчально-виховному процесі у вузах і середніх школах.

4. Оргкомітету конференції звернутись до Міністерства освіти України за допомогою у виданні:

— навчальних посібників з проблем історії Першої світової війни і розбудови новоутворених держав;

— методичних рекомендацій для вчителів з метою організації всебічного вивчення ключових питань Першої світової війни та її наслідків у курсах історії слов'янських держав та всесвітньої історії;

— нових навчальних програм для шкіл і вузів з історії слов'янських держав та всесвітньої історії з урахуванням результатів нових наукових досліджень та сучасної методології;

— картографічних атласів та інших нових наочних посібників з історії Першої світової війни для учнів загальноосвітніх шкіл.

5. Розглядаючи результати конференції як один з перших етапів довгострокових взаємозв'язків істориків вузів і наукових установ слов'янських країн, вважати доцільним:

— розширити творчі контакти учасників конференції у справі спільної підготовки наукових праць з актуальних проблем історії слов'янських народів;

— розробити проблематику наступних міжнародних наукових конференцій з різних проблем і періодів історії слов'янських країн і народів.

6. Прохати Міністерство освіти України, а через Посольства — відповідні установи інших слов'янських держав допомогти у здійсненні певних спільних наукових і навчально-методичних проєктів. А саме:

— з метою більш глибокого і всебічного дослідження історії слов'янства налагодити обмін аспірантами;

— відновити і розширити практику стажування викладачів та інших форм співробітництва кафедр, факультетів, вузів;

— налагодити обмін науковою та навчальною літературою.

7. Ширше залучати до ґрунтового вивчення історії слов'янських народів студентську та учнівську молодь. У найближчі роки провести міжнародну студентську наукову конференцію з актуальних проблем життя молоді слов'янських країн.

